

Nr 52.

Av herr **Domö m. fl.**, om granskningsrätt för statsrevisorererna beträffande tobaksmonopolet samt bolag, som handhava parti- och detaljhandeln med rusdrycker.

Genom beslut av 1937 års riksdag utvidgades statsrevisorernas granskningsrätt till att omfatta användningen av understöd, som utgått av statsmedel eller av medel inflyttna genom penninglotteri. Det föreligger emellertid enligt vår mening starka skäl för att granskningen från statsrevisorernas sida må utsträckas att omfatta jämväl vissa sådana fall, där staten i annan form än genom understöd skapar den ekonomiska grundvalen för en verksamhet, såsom t. ex. då ett företag grundar sig på statlig aktieteckning eller på uppbörd av avgifter, som staten fastställt. De företag, som vi härmed åsyfta, äro sprit- och tobaksmonopolföretagen, vilka äga särskild ekonomisk betydelse för staten.

Den granskning statsrevisorererna för närvarande utöva på andra områden bör även kunna bliva av stort gagn för nu åsyftade företag. Det kan endast vara till nytta, om de synpunkter, som anläggas på den egentliga statsverksamheten, och de krav på en sund och ekonomisk förvaltning, som där hävdas, även göras gällande på dessa områden — givetvis under fullt beaktande av deras egenart. Avsaknaden av statsrevisorernas granskning inom dessa omfattande verksamhetsgrenar kan därjämte lätt försvaga medvetandet om att även här föreligger en gren av den offentliga förvaltningen, låt vara klädd i andra former än de vanliga.

Det kan visserligen invändas, att det även på de områden, vi åsyfta, förekommer en revision, bland annat, genom av Kungl. Maj:t och myndigheter utsedda revisorer. Denna revision, vars värde och betydelse vi ej i minsta mån vilja förringa, lärer likväl icke kunna ersätta den granskning, som utövas av statsrevisorererna och utmynnar i framställningar till riksdagen.

Vi förbise icke de synnerligen stora svårigheter, som äro förenade med tillskapandet av ändamålsenliga bestämmelser för statsrevisorernas granskning av de företag vi åsyfta. Sålunda kan måhända icke någon ändring i fråga om granskningen vidtagas under den nu löpande oktroyperioden för vederbörande bolag. Dessa och andra spørsmål måste för den skull bliva föremål för närmare utredning. Men delade meningar synas icke kunna råda om själva grundsatsen, att statsrevisorernas granskning bör, så långt det utan äventyrande av andra berättigade intressen är möjligt, utsträckas till att omspänna jämväl ifrågavarande företags verksamhet, vilken utgör en omfattande del av vår statshushållning.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga förslag till sådana bestämmelser, att granskning från statsrevisorernas sida må komma att omfatta tobaksmonopolet samt bolagen, som handhava parti- och detaljhandeln med rusdrycker.

Stockholm den 23 januari 1939.

Fritiof Domö.

J. G. Walles.

Helge Bäcklund.

Gustaf Tamm.

Ernst Eskhult.

Gottfrid Karlsson.
